

Боротьба за права чорнобильців триває

14 грудня Україна відзначає День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. З чим ми підходимо до цієї дати? Всі пам'ятають, якою несподіванкою для чорнобильців стало вето Президента України на законопроект №2093 «Про внесення змін до закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (щодо соціального захисту постраждалих осіб)», яким передбачалося повернення чорнобильцям низки пільг, відновлення категорії зон радіоактивного забруднення. Верховна Рада ухвалила його якраз напередодні 30-річчя Чорнобильської катастрофи. Пам'ятаю, як довго ми з іншими співавторами намагалися переконати колег у необхідності подолати вето президента. На жаль, тоді парламенту так і не вистачило голосів.

Однак ми не здаємося. У жовтні до порядку денного сесії включено інший законопроект – №6292 «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Що ним передбачається? По-перше, відновити право на санаторно-курортне лікування другій категорії постраждалих осіб. По-друге, запровадити мінімально гарантований розмір додаткової щомісячної пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, у розмірі 100% прожиткового мінімуму для першої категорії та 50% для усіх інших категорій постраждалих. Крім цього, першій та другій категорії постраждалих осіб пропонується виплачувати щомісячні компенсації вартості продуктів харчування у розмірі відповідно 50% та 25% прожиткового мінімуму.

Сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи проект закону передбачає виплату щомісячної компенсації у разі втрати годувальника (на кожного непрацездатного члена сім'ї, який був на його утриманні), яка не може бути нижчою 25% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Пропонується запровадити мінімально гарантований розмір пенсій для інвалідів I-III груп, щодо яких встановлено зв'язок з Чорнобильською катастрофою.

Днями у парламенті як голова підкомітету з питань соціального захисту постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи я провів зустріч з громадськими організаціями чорнобильців, на якій обговорювався законопроект №6292. І хочу сказати, що його прийняття підтримують не лише власне чорнобильці, але й комітет з питань екологічної політики Верховної Ради. Комплексний підхід до вирішення цих питань підтримують також Міністерство соціальної політики, Міністерство охорони здоров'я, Пенсійний фонд. Звичайно, все буде залежати від соціально-економічного становища у державі, дефіциту того ж Пенсійного фонду. Напевно, доведеться зіштовхнутися і з протидією Міністерства фінансів, яке і минулого разу, у випадку із законопроектом №2093, рекомендувало президенту накласти вето.

Однак боротьба є боротьба. Кількість чорнобильців щороку зменшується. Лише у 2017 році порівняно з 2016 роком загальна чисельність постраждалих громадян зменшилася більше ніж на 46 тисяч осіб. А за останні п'ять років загалом вона впала більш ніж на 216 тисяч осіб.

Протягом останніх 25 років стан здоров'я постраждалих українців швидко погіршується. Зокрема, за даними Національного наукового

центру радіаційної медицини Національної академії медичних наук України, за рахунок розвитку непухлинних хвороб кількість здорівих осіб серед учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС зменшилася з 67,6% в 1988 році до менш ніж 3% на теперішній час, серед евакуйованих у дорослому віці, відповідно, – з 67,7% до менш ніж 18%. Частка учасників ліквідації наслідків аварії з хронічними захворюваннями збільшилася з 12,8% до більше 83%, евакуйованих – з 31,5% до більше 80%. Стієюю залишається тенденція щодо зростання кількості пухлинних хвороб серед українців, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

У відповідності до статті 50 Конституції України кожен громадянин має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, а також на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Саме тому ми будемо боротися за прийняття законопроекту №6292 щодо захисту чорнобильців у парламенті і жодні розмови про несприятливу соціально-економічну ситуацію у цьому випадку не повинні стати на заваді. Бо, по-перше, чорнобильці не можуть довго чекати. А по-друге, якщо не держава їм відшкодує втрати, то хто?

Ярослав Москаленко,
народний депутат України